

Deszegregáció, egységes közoktatás

Tárgyalandó témakörök

- A probléma társadalmi gyökerei
- A közoktatási rendszer tehetetlensége, az eredménytelenség jelzőszámai
- Az eredménytelenséget befolyásoló tényezők
- A szükséges változtatások legfontosabb elemei

Mélyszegénység

- Nagyon alacsony iskolázottság
- Nagyon alacsony foglalkoztatási ráta
- Erős települési, lakóövezeti, térségi koncentráció és szegregáció
- A fentiekből következő súlyos szocializációs deficit
- A társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége

Települési szegregáció

- Kb. 100 gettó település (50%-on felüli roma és ennél is magasabb mélyszegény arány)
- Kb. 100 gettósodó település (30%-on felüli roma és ennél is magasabb mélyszegény arány)
- Egyéb szegregátumok: cigánytelepek, régi szociális telepek, volt munkáskolóniák, volt tsz és állami gazdasági majorok, az alföldi tanyavilág legrosszabb infrastruktúrájú részei, nagyvárosi leromlott övezetek stb.
- Korösszetétel: legfiatalabb települések

Térségi szegregáció

- A roma tanulók aránya a teljes általános iskolás népességben kistérségi szinten
- Encsi 52%
- Sellyei 46%
- Edelényi 45%
- Hevesi 42%
- Ózdi 41%
- Abaúj-hegyközi 40%
- Szikszói 38%
- Fehérgyarmati 38%

A közoktatási rendszer hatása

- Módszertani probléma: nincs megbízható hhh. adat; roma arány mint indikátor
- Roma probléma – halmozottan hátrányos helyzet (mélyszegénység) probléma
- Az oktatási rendszer nem képes csökkenteni az induláskor meglévő hátrányokat: PISA eredmények

Teljes roma iskolai pályafutás

Nem fejezi be az általános iskolát:	14 %
Befejezi, de nem tanul tovább:	10 %
Speciális szakiskolában tanul:	8 %
Középfokon lemorzsolódik:	50 %
Szakiskolában végez:	14 %
Érettségizik:	4 %

Eredménytelenséget befolyásoló tényezők

- A közoktatási szolgáltatások minőségének szélsőséges különbségei
- Szegregáció
- Pedagógiai fatalizmus, a probléma etnicizálása
- A magasabb társadalmi státuszú szülők nyomásgyakorlása

A szegregáció mértéke

- Legalább 180 roma többségű általános iskola (ezek a szegények iskolái)
- Közel 3000 roma többségű osztály
- Legalább 1200 homogén roma osztály
- A roma tanulók egyharmada tanul szélsőségesen szegregált körülmények között

A szegregáció okai

- Lakóhelyi szegregáció (egyiskolás települések)
- Középosztályi gyerekek elvándorlása
- Középosztályi szülők pressziója (iskolán belüli szegregáció)
- Finanszírozási szempontok

A szegregáció következményei

- A pedagógiai szolgáltatások alacsonyabb színvonala
- A tárgyi feltételek alacsonyabb színvonala
- Pedagógus kontraszelekció
- Pedagógiai fatalizmus
- A kortárs-csoportól való tanulás lehetőségének hiánya

Romák aránya az oktatás típusa szerint

192 iskola 2000-ben

- Tagozatos osztályok: 16,5 %
- Normál osztályok: 45.2 %
- Felzárkóztató osztályok: 81.8 %
- Gyógypedagógiai osztályok: 84.2 %

553 iskola 2004-ben

- Tagozatos osztályok: 14.6 %
- Normál osztályok: 29.7 %
- Felzárkóztató osztályok: 78.1 %
- Gyógypedagógiai osztályok: 71.2%

Gyógypedagógiai tagozatok

2004, 553 iskola

- 799 homogén roma gyógypedagógiai osztály
- 50 iskola, ahol ötszörösnél nagyobb különbség volt a romák gyógypedagógiai tagozati és az iskola egészében képviselt aránya között
- 16 iskolában a romák aránya az iskola egészében 10 % alatt, a gyógypedagógiai tagozaton 50 % felett

Pedagógiai fatalizmus

Családok felelőssége	30,1%
Társadalmi okok	7,3 %
Oktatási intézmények felelőssége	0,2 %
Családi felelősség +társadalmi okok	51,6 %
Családi és intézményi felelősség	1,8 %
Társadalmi okok + int. felelőssége	1,5 %
Mind a három	7,5 %

Összesítve

A családok és a gyerekek felelőssége a válaszok 87,8 százalékában fordul elő.

Társadalmi okokat a válaszadók 67,9 % említ.

Az oktatási intézmények felelőssége a válaszok 11 %-ában merül fel.

A szükséges változtatások elemei I.

- Óvodáztatási helyzet javítása
- A korai szelekció radikális csökkentése (SNI).
- Egyiskolás települések gettóiskoláiban minőségi fejlesztés.
- Többiskolás településeken deszegregáció, befogadó iskolákban feltételek biztosítása, nem önkormányzati iskolák bevonása.

A szükséges változtatások elemei

II.

- A pedagógusképzés reformja
- A pedagógusok bérezésének teljesítményarányos átalakítása
- A lemorzsolódás csökkentése
- Esélyegyenlőség alapú és ellenőrzött támogatáspolitikai